

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående extra provinsialläkarnas pensionskassas avslutning till statens pensionsanstalt m. m.

I riksstatsförslaget för budgetåret 1928—1929 har det ordinarie förslagsanslaget till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare upptagits med oförändrat belopp, 22,000 kronor.

I sitt den 31 januari 1928 avgivna utlåtande nr 5, angående regleringen för budgetåret 1928—1929 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna, anförde utskottet under punkten 29, att enär, enligt vad under hand meddelats utskottet, framställning till riksdagen syntes vara att förvänta om vidtagande av en omläggning av pensioneringen för extra provinsialläkare, varav förevarande anslag skulle beröras, utskottet ansett anslaget fastställande böra tills vidare uppskjutas. Utskottet ämnade sålunda längre fram under riksdagen yttra sig angående detta anslag.

I en till riksdagen den 24 februari 1928 avlåten proposition nr 132, vilken hänvisats till bankoutskottet, har nu Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ekle-siastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att statens pensionsanstalt skall från och med den 1 juli 1928 övertaga extra provinsialläkarnas pensionskassas samtliga tillgångar och förbindelser, samt att i följd därav extra provinsialläkare skola från och med samma tidpunkt äga delaktighet i statens pensionsanstalt i huvudsaklig enlighet med de villkor och bestämmelser, som av föredragande departementschefen förordats;

dels ock, med ändring av vad därutinnan föreslagits under elfte huvudtiteln av 1928 års statsverksproposition, ur riksstaten utesluta det under nämnda huvudtitel uppförda *ordinarie* förslagsanslaget å 22,000 kronor till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare samt i stället under samma huvudtitel:

a) under rubriken: statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare uppföra ett *ordinarie* förslagsanslag av 13,000 kronor; ävensom

b) till pensionering av delägare i extra provinsialläkarnas pensionskassa anvisa för budgetåret 1928—1929 ett *extra* förslagsanslag av 9,000 kronor.

Beträffande det sätt, varpå pensioneringen för extra provinsialläkare för närvarande är ordnad, innehåller propositionen i huvudsak följande redogörelse:

Pensioneringen sker genom en särskild pensionskassa, extra provinsialläkarnas pensionskassa. Denna, vars reglemente fastställdes den 30 december 1911 och som började sin verksamhet den 1 januari 1912, avser dels att bereda pension åt extra provinsialläkare, dels ock att bereda tilläggs-pension åt sådana delägare i kassan, som befordras till provinsialläkare, men som vid avgången från denna befattning icke komma i åtnjutande av hel pension. Delägare i kassan är, så länge han kvarbliver i tjänst, var och en, som efter den 1 januari 1912 blivit första gången antagen till extra provinsialläkare i distrikt, där läkarens avlöning helt eller delvis utgår från landsting, och som icke fyllt 45 år. Därjämte kan inträde som delägare vinnas av varje annan extra provinsialläkare, som inom tre år efter det kassan trätt i verksamhet eller sedermera inom ett år efter det anställning första gången tillträtts, gör anmälan om sådant inträde. Delägare, som befordras till provinsialläkare, fortfar att vara delägare i kassan.

Full pension å 4,000 kronor utgår vid fyllda 65 år till delägare, för vilken fullgjorts stadgade inbetalningar av delägaren åliggande avgifter. Tilläggs-pension utgår till delägare, som befordrats till provinsialläkare och som vid denna tjänsts frånträdande icke är berättigad till hel pension å 4,000 kronor, med belopp, motsvarande den för delägaren i kassan avsatta reserven, dock högst till sådant belopp, att den tillsammans med av staten åtnjuten pension utgör 4,000 kronor årligen. Därest delägare, som befordrats till förste provinsialläkare eller provinsialläkare, fått för pension i sådan egen-skap rätt att tillgodoräkna sig tjänstetid såsom extra provinsialläkare, skall från kassan till pensionsfonden för civila tjänst innehavare utbetalas ett belopp, motsvarande den för sådan delägare i kassan avsatta reserven, efter avdrag av så stor del därav, som erfordras för bestridande av eventuell tilläggs-pension.

Någon rätt till familjepension finnes icke.

I sammanhang med beslutet om inrättande av extra provinsialläkarnas pensionskassa förklarades enligt 1911 års riksdags medgivande, genom kungörelse den 30 december 1911 (nr 164, sid. 10), att extra provinsialläkare, vilkens levnadsålder vid 1912 års ingång överstege 45 år och som icke bleve delägare i kassan, skulle under visst villkor vara berättigad att vid avskedstagandet erhålla en årlig pension av statsmedel till belopp av 1,500 kronor. Jämlikt beslut av 1923 års riksdag har sedermera denna pension av statsmedel höjts till 2,000 kronor, varjämte bestämts, att pensionen må av statsmedel ökas med ytterligare högst 500 kronor för år, i den mån minst ett motsvarande belopp årligen såsom bidrag till pensionen lämnas av landsting, kommun eller enskilda. (Kungörelse den 8 juni 1923, nr 210).

För bestridande av statens avgifter till kassan samt nyssnämnda pensioner till vissa överåriga extra provinsialläkare är i riksstaten under elfte huvudtiteln uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 22,000 kronor.

Kungl. Maj:ts föreliggande framställning, vilken i väsentliga delar ansluter sig till ett av styrelsen för statens pensionsanstalt efter samråd

med medicinalstyrelsen upprättat förslag, innebär att de grunder, enligt vilka genom beslut av 1926 års riksdag lasarettsläkarnas pensionskassa inordnats i statens pensionsanstalt, skulle med vissa modifikationers tillämpas vid extra provinsialläkarnas pensionskassas anslutning till pensionsanstalten. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sålunda, bland annat, tjänstepensionsunderlaget bli 6,000 kronor, tjänstepensionsavgiften skulle fastställas till 4.5 procent av tjänstepensionsunderlaget för befattningshavaren och lika mycket för huvudmannen, pensionsåldern skulle utgöra 65 levnadsår och för hel pension skulle fordras 30 tjänstår. Vidare skulle medgivas familjepensionsrätt med ett familjepensionsunderlag av 1,500 kronor och en familjepensionsavgift för befattningshavaren med 20 procent av familjepensionsunderlaget.

I fråga om möjlighet för extra provinsialläkare, som vinner delaktighet i pensionsanstalten, att kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder har styrelsen för pensionsanstalten föreslagit, att dylikt kvarstående skulle — i överensstämmelse med den enligt anstaltens reglemente gällande huvudregeln — kunna medgivas under en tid av fem år. Medicinalstyrelsen har framhållit, att denna tid syntes vara för lång, samt föreslagit, att tillstånd att kvarstå icke skulle få lämnas för längre tid än två år, detta i likhet med vad som är stadgat för lasarettsläkare och överläkare vid tuberkulossjukvårdsanstalter. Departementschefen har anslutit sig till medicinalstyrelsens uppfattning.

De årsavgifter, som staten för framtiden skulle betala för pensioneringen av extra provinsialläkare, hava beräknats uppgå till omkring 2,200 kronor årligen. Då detta belopp kan utgå av det ordinarie förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, har något särskilt anslag för ändamålet ansetts icke behöva beviljas. I fråga om det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare har föreslagits, att anslaget skulle uppdelas i två anslag, det ena avseende statens andel i kostnaden under år 1928 för pensionering av delägare enligt reglementet för extra provinsialläkarnas pensionskassa och det andra avseende statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare. Det förra anslaget har föreslagits att i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppföras såsom ett extra förslagsanslag å 9,000 kronor. Därefter kan detta anslag uteslutas ur riksstaten. Det andra anslaget skulle med ett belopp av 13,000 kronor uppföras såsom ordinarie förslagsanslag under elfte huvudtiteln.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Av skäl, som departementschefen anfört, finner utskottet sig böra tillstyrka, att extra provinsialläkarna, i likhet med vad som redan skett med vissa närstående befattningshavargrupper, beredas delaktighet i statens pensionsanstalt samt att fördenskull den nuvarande särskilda pensions-

Utskottet.

kassan för ifrågavarande läkare inordnas i pensionsanstalten. Utskottet, som finner lämpligt att detta sker i huvudsak enligt de grunder, som tidigare stadgats beträffande anslutning till pensionsanstalten av lasarettsläkarnas pensionskassa, har icke funnit anledning till erinran mot den ståndpunkt i fråga om pensioneringsvillkoren, varpå Kungl. Maj:ts förslag grundats.

Jämväl med avseende å anslag för bestridande av statens kostnader för pensionering av extra provinsialläkare biträder utskottet vad Kungl. Maj:ts föreslagit.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må

I) besluta, att statens pensionsanstalt skall från och med den 1 juli 1928 övertaga extra provinsialläkarnas pensionskassas samtliga tillgångar och förbindelser, samt att i följd därav extra provinsialläkare skola från och med samma tidpunkt äga delaktighet i statens pensionsanstalt i huvudsaklig enlighet med de villkor och bestämmelser, som av föredragande departementschefen förordats;

II), med ändring av vad därutinnan föreslagits under elfte huvudtiteln av 1928 års statsverksproposition, ur riksdagen utsluta det under nämnda huvudtitel uppförda *ordinarie* förslagsanslaget å 22,000 kronor till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare samt i stället under samma huvudtitel:

a) under rubriken: statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare uppföra ett *ordinarie* förslagsanslag av 13,000 kronor; ävensom

b) till pensionering av delägare i extra provinsialläkarnas pensionskassa anvisa för budgetåret 1928—1929 ett *extra* förslagsanslag av 9,000 kronor.

Stockholm den 22 mars 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 24.

Reservation

av herrar *Bäcklund* och *Höglund*, vilka ansett, att anstånd med avsked efter uppnådd pensionsålder icke borde kunna medgivas extra provinsialläkare, och i anslutning till denna uppfattning yrkat, att utskottet bort hemställa, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må

I) besluta, att statens pensionsanstalt skall från och med den 1 juli 1928 övertaga extra provinsialläkarnas pensionskassas samtliga tillgångar och förbindelser, samt att i följd därav extra provinsialläkare skola från och med samma tidpunkt äga delaktighet i statens pensionsanstalt i huvudsaklig enlighet med de villkor och bestämmelser, som av föredragande departementschefen förordats, dock med iakttagande att tillstånd att kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder icke må medgivas;

II), med ändring — — — samma huvudtitel:

- a) under rubriken — — — 13,000 kronor; ävensom
  - b) till pensionering — — — 9,000 kronor.
-